

[Poul Møller.]

nogle henseender vist, at den løber en risiko for at blive et rent resolutionssted, hvor der vedtages resolutioner, som aldrig omsættes til virkelighed.

Dette giver mig anledning til at komme ind på de store spændingsproblemer, som ligger i Afrika, især i forbindelse med Rhodesia og Sydafrika. Over for disse to lande har man jo besluttet sig for sanktioner, og sanktioner er, så vidt jeg kan se, det eneste fredelige middel, pagten indrømmer til anvendelse af tvangsmidler; derfor har man altså heller ikke kunnet gøre andet, hvis man ville gøre noget. Vi må imidlertid nok se i øjnene, at sanktioner ikke er særlig nyttige. Vi har, så vidt jeg husker, aldrig i historien set, at sanktioner har ført til det ønskede resultat. Vi har tværtimod oplevet adskillige eksempler på, at forsøg på at gøre et folk fattigere kun gør dets sammenhold større. Vor egen historie viser det. Vor nylige besættelses-historie viste det. Dengang levede vi under en tilstand, som vel i mangt og meget minder om den, som et land under sanktioner eller under blokade kommer til at leve under. Det er, som om sanktioner bygger for meget på en materialistisk grund-sætning, nemlig den, at kan man bare tage pengene fra folk, kan man bare gøre dem fattigere, så skal de nok makke ret. Men mon det er sådan i virkeligheden? Økonomi er meget værdifuld, og et økonomisk godt liv er værdifuldt for os alle sammen, men det viser sig meget ofte, at truslen om at miste penge eller miste pengemidler ikke får stater til at give tabt og opgive deres politiske linje.

Dertil kommer et synspunkt, som jeg gerne vil fremdrage her, og det er, at hvis man gør et folk fattigere, er der en tendens til, at man først og fremmest gør dette folks fattige endnu fattigere. Det går ikke ud over de rige; de klarer sig længere, og de klarer sig bedre end dem, der er fattige i det pågældende folk. Det er muligt, at man kan tvinge Rhodesia i knæ ad denne vej — det må jo håbes. Vi deler den opfattelse, at der foregår et ulovligt styre i Rhodesia; vi deler den opfattelse, at den britiske regering har en pligt til at sørge for, at dens kolonidømme i Rhodesia afvikles således, at det peger imod ligeret for

hvid og sort, mod en udvikling, der kan føre til denne ligeberettigelse. Og da der også er tvivl i Rhodesias hvide befolkning om berettigelsen af det, Ian Smith og hans parti har gjort, er der en mulighed for, at sanktionerne her kan virke; men der er til gengæld også vidnesbyrd, der tyder på, at oppositionen imod hr. Smith bliver mindre netop under det tryk, man påfører ham igennem sanktionerne.

Går man imidlertid til et større område som Sydafrika, må man vist desværre se i øjnene, at dette store område næppe kan tvinges i knæ af en sanktionspolitik. Jeg er enig med det ærede medlem hr. Per Federspiel — og jeg vil gerne understrege det her — i, at vi alle helhjertet ville gå ind for foranstaltninger, såfremt vi kunne mene, at de ville puste Werwoerd væk og få hans styre afløst af et tolerant styre, der sigter imod ligeret for de to farver. Men resolutionen gør det i hvert fald ikke i sig selv — og vi har vel ikke meget håb om, at denne resolution bliver optaget af sikkerhedsrådet, således at det omsætter den til praksis.

Jeg ved, at regeringens opfattelse i denne sag, dens fordømmelse af apartheidpolitikken, deles af hele folketinget; men jeg ved også, at regeringen selv må beklage — og har beklaget — at man skred til denne afstemning uden de fornødne kontakter med andre nordiske lande.

De normale kontakter, vi har i denne sag, fungerede ikke, men vore kontakter med de nordiske regeringer kan ikke være afhængige af, om vor udenrigsminister i et par dage befinder sig på Diakonissestiftelsen. Det må være således, at det er en helt normal fremgangsmåde, at vi drøfter disse problemer ikke alene med vore NATO-allierede, men også med vore nordiske venner, før vi tager et sådant skridt, for det skulle nødigt udvikle sig derhen, at det ene nordiske land vil spille mere helt end det andet; i hvert fald er det, så længe heroismen ikke går ud over papiret, ikke noget at slås om imellem de nordiske brødrefolk. Jeg beklager derfor den manglende kontakt, og jeg beklager også den manglende samordning i denne sag imellem udenrigsministeriet i København og delegationen i New York. Det er jo helt givet, at der her er sket nogle, man kunne